

A Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának pedagógusai 2022. november 21-22-én a Református Pedagógiai Intézet által szervezett szakmai napok keretében ellátogattunk a Pannonhalmi Főpátságba, ahol megismerkedhettünk annak működésével, a szerzetesi élet sajátosságaival és a gimnáziumban folyó oktató és nevelő munkával.

Pannonhalma és Debrecen kapcsolata már a 19. század végén elkezdődött, amikor a magyar bencések és reformátusok meglátták az együttműködés lehetőségét az oktató és nevelő munkában. Ez a kezdeményezés szép elnevezést is kapott: „szivárványhíd Pannonhalma és Debrecen között”. 1898-ban az Országos Középiskolai Tanáregyesület a Debreceni Református Kollégiumban tartotta XXXII. éves közgyűlését, ahol Bódis Jusztin pannonhalmi bencés tanár többek között ezt mondta: „Most íme ez az agapé, e fényes szeretet-lakoma itt, a kálvinizmus metropolisában mindenkit meggyőzhet róla, hogy valamint Kazinczy¹ és Guzmics Izidor² egyek tudtak lenni Isten imádásában és a hon szerelmében, akkép utódaik is lelki rokonnak, testvérnek vallják magukat a vallásos és hazafias nevelés terén. ... Köszöntsük tehát hálás szívvel... az evangélikus református egyház jelenlévő tagjait, valamint azokat a kartársainkat, akik egyházuk hív szolgálatában... felekezeti különbség nélkül nevelnek hitben és hazaszeretben erős, derék polgárokat.”³

Balogh Ferenc debreceni teológiai tanár válasza a következő volt: „Igen! A magyar égboltot a műveltség hatalmas szivárványa íveli át, egyik vége Pannonhalma magaslatáról indul, másik a magyar Alföld e talaján éri a földet, a két vég ma itt találkozik. A rege szerint a szivárvány alulról szívja fel a nedvet. Hadd szívja az mindenik végével az ős hazai talajból a jellemerőt, dolgozza fel közös magyar hazánk tudományos haladáson önnön szellemét. Mindnyájan egy haza fiai vagyunk. Éltetem a hazai műveltség Pannonhalmáról jött munkatársait, szent és nemes akarattal építsük tovább az évezred újuló korszakát, közös jövőnket.”⁴

Az ökumené, a felekezetek közötti megbékélés és az egység kérdését mindkét fél nemzeti alapon képzelte el. Ez a gondolat ma is élő és ható, ezért is fontos számunkra e törekvés tovább építése. Ennek tudatában indult el nyolc fős kis tanári csapatunk bencés testvéreinkhez, akik Szent Benedek Regulájának megfelelően nagy szeretettel és nyitottsággal fogadtak minket. „Minden érkező vendéget úgy fogadjanak, mint magát Krisztust, mert ő maga mondja majd egykor: >>Idegen voltam, és befogadtatok engem <<(Mt. 25, 35). Mindenkinek adják meg a megfelelő tiszteletet, de elsősorban a hitben testvéreinknek és a zarándokoknak. Mihelyt tehát vendéget jelentenek, szolgálatkész szeretettel siessenek elébe az előljáró és a testvérek.”⁵

A két nap programja igen tartalmas volt. Idegenvezetők kíséretében megtekintettük a Főpátság épületegyüttesét, könyvtárát, a Bazilika altemplomát, illatmúzeumát és pincészetét.

Részt vettünk a szerzetesek istentiszteleti alkalmain: a napközi imaórán, a vesperáson és a konventmisén. A gyönyörűen felújított Bazilika belső tere, a református istentiszteletektől teljesen eltérő liturgia magával ragadott mindnyájunkat, és feltárt egy kis szeletet abból a szerzetesi életformából, melyben vendéglátóink az Istennel való személyes kapcsolatukat közösségi szinten naponta megélik.

¹ Kazinczy Ferenc (1759–1831) magyar író, költő, nyelvész, politikus, az MTA tagja, a Debreceni Kollégium egykori diákja

² Guzmics Izidor (1786-1839) bencés szerzetes, közíró, teológus, nyelvész, író, drámaíró, műfordító, az MTA tagja, a reformkori magyar művelődés jeles alakja

³ „Szivárványhíd Pannonhalma és Debrecen között”. *Válogatott dokumentumok a római katolikusok és reformátusok párbeszéde történetéből Magyarországon 1898-1943*, szerk.: Barcza József. - Debrecen, Tiszántúli Református Egyházkerület 1991, 16-17.

⁴ „Szivárványhíd Pannonhalma és Debrecen között”. *Válogatott dokumentumok a római katolikusok és reformátusok párbeszéde történetéből Magyarországon 1898-1943*, szerk.: Barcza József, Debrecen, Tiszántúli Református Egyházkerület 1991, 17.

⁵ https://pannonhalmifoapatsag.hu/wp-content/uploads/2019/01/regula_magyar.pdf

A hitéleti alkalmak mellett nagy hangsúlyt kaptak a szakmai beszélgetések, előadások is, ahol elsősorban a bencés gimnázium oktató és nevelő tevékenységét ismerhettük meg. Albin atya, a gimnázium igazgatója az intézményben folyó közösségépítés alapelveivel ismertetett meg minket, míg Konrád atya, aki tanári munkája mellett az apátság kulturális igazgatója is egyben, a spirituális nevelés, intézményi stratégia területeit tárta fel előttünk. Ezek mellett hallhattunk az érvényben lévő gyermekvédelmi intézkedésekről, az intézmény kulturális életének eseményeiről, valamint a gimnázium alumni-programjáról. Szakmai napunk zárásaként Várszegi Asztrik emeritus főapát fogadott minket, aki bemutatta a bencés szerzetesrend működését, s beszélt arról is, hogy a szekularizálódó társadalom térnyerése mellett a rend fenntartásában működő gimnázium életében továbbra is kulcsfontosságú kérdés és feladat a tanulók hitre való nevelése. Személyes meggyőződése, hogy a diákokhoz való őszinte odafordulás, a szeretetteljes és ösztönző pedagógiai hozzáállás – némi humorral megfűszerezve –, a leghatékonyabb nevelési eljárás, mely nyomot hagy a fiatalokban, s melyre évtizedekkel később is hálásan emlékeznek vissza.

A bencés szerzeteseknél tett látogatásunk lelkiekben és szellemiekben sokat adott számunkra, s megerősített abban, hogy különbözőségeink ellenére vannak közös kapcsolódási pontjaink, a szivárványhíd két vége ma is találkozik egymással.

Velük együtt mi is valljuk, hogy oktató és nevelő munkánk elválaszthatatlan az egyház üdvözítő küldetésétől, az igaz Isten hitre való vezetésétől, melyhez a szükséges bölcsességet és erőt onnan felülről, a Világosság Atyjától kapjuk.

Valljuk, hogy egymás iránt mindenkor szeretettel és felelősséggel kell viseltetnünk, és egy olyan közösség megszilárdításán kell munkálkodnunk, melyben tanulóink megismerhetik önmagukat, felismerhetik értékeiket és eljuthatnak a szabadság felelős megélésére, a valódi értékek befogadására.

Valljuk, hogy pedagógiai munkánkban állandó és folyamatos fejlődésre, megújulásra van szükség, hogy diákjaink a tantervben rögzített ismeretek elsajátításán túl olyan kulturális, tudományos élményekkel kell, hogy gazdagodjanak, melyek megtapasztalása és befogadása által széles látókörű, kiművelt, valódi értékeket képviselő keresztyén fiatalokká válnak.

Ora et labora! Orando et laborando!

Ivánné Nagy Erzsébet Bernadett, igazgató